

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.021.03.21

Arkadiusz Gralak
Burmistrz Miasta Aleksandrowa Kujawskiego
Urząd Miejski w Aleksandrowie Kujawskim
ul. Juliusza Słowackiego, 87-800 Aleksandrów
Kujawski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 – Finasowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Aleksandrowie Kujawskim ¹ , ul. Juliusza Słowackiego, 87-800 Aleksandrów Kujawski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Arkadiusz Gralak, Burmistrz Miasta Aleksandrowa Kujawskiego ² od 30 kwietnia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: – Andrzej Cieśla, od 5 grudnia 2006 r. do 17 stycznia 2020 r. – Edyta Jaszczak, od 13 lutego 2020 r. do 30 kwietnia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych. 2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2021 r. lub do zakończenia czynności kontrolnych ³ oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/112/2021 z 31 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str.1-3)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Burmistrz”.

³ Czynności kontrolne zakończono 3 listopada 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

W okresie objętym kontrolą Gmina Miejska Aleksandrów Kujawski⁶ zapewniła odpowiednie warunki organizacyjne realizacji zadań oświatowych. Burmistrz wywiązywał się z obowiązku corocznego przedkładania Radzie Miejskiej Aleksandrowskiej Kujawskiej⁷ informacji o stanie realizacji ww. zadań. Gmina prawidłowo wykonywała nałożone na nią obowiązki w tym zakresie, a ponadto realizowała ponadobowiązkowe zadania związane z rozwojem dzieci i młodzieży. W Urzędzie rzetelnie weryfikowano dane w Systemie Informacji Oświatowej⁸ wprowadzane przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych. Opieką przedszkolną objęto wszystkie dzieci zgłoszone przez ich rodziców.

W Urzędzie rzetelnie sporządzano sprawozdania budżetowe Gminy w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe. Sprawozdania jednostkowe Urzędu sporządzano zgodnie z prowadzoną ewidencją księgową, a łączne zawierały dane wynikające ze sprawozdań jednostkowych Urzędu i prowadzonych przez Gminę szkół oraz przedszkola. Dotacje na zadania oświatowe otrzymane z budżetu państwa wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz dokonano zwrotu niewykorzystanych części dotacji w prawidłowych wysokościach. W przyjętych na lata 2017 – 2021 budżetach Gminy zaplanowano środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w odpowiedniej wysokości. Na podstawie badania pięciu dotacji przyznanych w okresie objętym kontrolą niesamorządowym przedszkolom oraz szkole podstawowej stwierdzono, że przekazywano je oraz rozliczano przy zachowaniu zasad ustalonych w obowiązujących w Gminie uchwałach w sprawie trybu ich udzielania i rozliczania. Stwierdzono jednak nieprawidłowość polegającą na przyznaniu trzech dotacji w zaniżonej wysokości, łącznie o 103,4 tys. zł. Pozytywnie należy ocenić przeprowadzenie przez pracowników Urzędu kontroli niesamorządowych przedszkoli i szkoły podstawowej w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji oraz pobrania ich w należytej wysokości. W wyniku kontroli Urzędu dotowane podmioty zwróciły 257,9 tys. zł z tytułu wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub pobraniem ich w nadmiernej wysokości. W planach dochodów budżetu Gminy na 2017 i 2018 rok, w rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”, nieprawidłowo wykazano wysokość środków przyznanych w ramach subwencji wraz z rezerwami o odpowiednio 16,4 tys. zł i 21,0 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków do realizacji zadań oświatowych

1.1. W Gminie w latach 2017 - 2021 nie powołano Rady Oświatowej, którą zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe¹⁰ może powołać organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Gmina”.

⁷ Dalej: „Rada Miejska”.

⁸ Dalej: „SIO”.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że nie powołano Rady Oświatowej, gdyż Prawo oświatowe nie ustanawia takiego obowiązku, a jedynie możliwość.

(akta kontroli str. 4, 7)

1.2. W okresie objętym kontrolą informacje o stanie realizacji zadań oświatowych przekazywano Radzie Miejskiej w terminie do 31 października za poprzedni rok szkolny, tj. zgodnym z art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 23-229)

1.3. W badanym okresie Gmina prowadziła:

- 1) Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Lotników Polskich w Aleksandrowie Kujawskim – do 31 sierpnia 2019 r.;
- 2) Publiczną Szkołę Podstawową nr 1 im. Polskich Podróżników w Aleksandrowie Kujawskim;
- 3) Publiczną Szkołę Podstawową nr 3 im. Józefa Wybickiego w Aleksandrowie Kujawskim;
- 4) Przedszkole im. Juliana Tuwima w Aleksandrowie Kujawskim.

(akta kontroli str. 23-229, 231, 232)

1.4. W latach 2017-2021 Gmina nie realizowała dodatkowych zadań oświatowych nie należących do jej zadań własnych.

(akta kontroli str.4, 7, 23-229)

1.5. W badanym okresie Gmina była organem rejestrującym dla mających siedzibę na terenie Aleksandrowa Kujawskiego:

- 1) Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP, prowadzącego działalność od 1 stycznia 1994 r.;
- 2) Przedszkola Niepublicznego „Akademia Malucha”, prowadzącego działalność od 1 stycznia 2013 r.;
- 3) Przedszkola Niepublicznego „Bim-Bam-Bino”, prowadzącego działalność od 1 września 2012 r.;
- 4) Przedszkola Niepublicznego „Jaś i Małgosia”, prowadzącego działalność od 1 września 2016 r.;
- 5) Przedszkola Niepublicznego Specjalnego „Cypisek”, prowadzącego działalność od 1 września 2016 r.;
- 6) Publicznej Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego, prowadzącego działalność od 1 września 2017 r.
- 7) Publicznego Gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego, prowadzącego działalność od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2019 r.

(akta kontroli str. 4, 7, 8, 23-229, 248-255)

1.6. W latach objętych kontrolą średnia liczba uczniów w poszczególnych typach szkół prowadzonych przez Gminę oraz średnia liczba uczniów przypadających na oddział w tych szkołach kształtowała się następująco:

- 1) W dwóch szkołach podstawowych:
 - a) w 2017 r. średnia liczba uczniów wyniosła 956,33 (w tym 53,99 dzieci sześciolletnich), a na oddział przypadało średnio 21,73 ucznia;
 - b) w 2018 r. średnia liczba uczniów wyniosła 964 (w tym 33,34 dzieci sześciolletnich), a na oddział przypadało średnio 20,81 ucznia;
 - c) w 2019 r. średnia liczba uczniów wyniosła 938,67 (w tym 25,33 dzieci sześciolletnich), a na oddział przypadało średnio 20,7 ucznia;

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm., dalej: „Prawo oświatowe”.

- d) w 2019 r. średnia liczba uczniów wyniosła 876,66 (w tym 20,33 dzieci sześcioletnich), a na oddział przypadało średnio 21,04 ucznia;
 - e) do 30 września 2021 r. średnia liczba uczniów wyniosła 858,33 (w tym 20 dzieci sześcioletnich), a na oddział przypadało średnio 21,04 ucznia;
- 2) W gimnazjum:
- a) w 2017 r. średnia liczba uczniów wyniosła 167, a na oddział przypadało średnio 23,89 ucznia;
 - b) w 2018 r. średnia liczba uczniów wyniosła 104, a na oddział przypadało średnio 21,53 ucznia;
 - c) w 2019 r. średnia liczba uczniów wyniosła 46,67, a na oddział przypadało średnio 23,33 ucznia.

(akta kontroli str. 256-281)

1.7. W okresie objętym kontrolą w prowadzonych przez Gminę szkołach zatrudniano (w przeliczeniu na pełen etat) od 83,27 do 106,64 nauczycieli, w tym: od 55,63 do 45,76 nauczycieli dyplomowanych; od 23,94 do 34,96 mianowanych; od 12,3 do 13,67 kontraktowych i od 1,54 do 4,11 nauczycieli stażystów. Na jednego nauczyciela przypadało od 10,2 do 10,53 ucznia.

(akta kontroli str. 282)

1.8. Odnośnie zapewnienia odpowiedniej liczby nauczycieli wykwalifikowanych w konkretnych specjalnościach, w prowadzonych przez Gminę szkołach i placówkach w roku szkolnym 2020/2021 Burmistrz wyjaśnił m.in., że nie brakowało wykwalifikowanych nauczycieli.

(akta kontroli str. 4, 8)

1.9. Pracownicy Urzędu dokonywali weryfikacji i potwierdzenia danych zgromadzonych w SIO dotyczących liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli zgodnie z art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹¹.

W celu weryfikacji danych dotyczących liczby dzieci w przedszkolach w wieku od dwóch do pięciu lat występowano w 2019 r. i 2020 r. do dyrektorów przedszkoli prowadzonych i dotowanych przez Gminę o podanie danych na 30 września dotyczących liczby dzieci. Dyrektor jednego niepublicznego przedszkola w 2020 r. przekazał dane o liczbie dzieci niezgodne z liczbą wykazaną w raporcie zbiorczym SIO. Zgodnie z informacją Dyrektora w SIO wykazano za mało o troje dzieci. Urząd wystąpił z prośbą o wyjaśnienie różnic. Prowadząca przedszkole po weryfikacji potwierdziła, że dane w SIO były nieprawidłowe. W SIO według stanu na 19 stycznia 2021 r. wprowadzono poprawki.

W dniu 6 grudnia 2019 r. po opublikowaniu przez MEN wstępnego raportu subwencyjnego wysłano prośbę do Dyrektorów szkół i przedszkoli o sprawdzenie raportów i niezwłoczne skorygowanie stwierdzonych danych. Jeden z Dyrektorów poinformował o nieprawidłowej specyfikacji trzech oddziałów polegającej na przypisaniu ich do oddziału integracyjnego zamiast ogólnego oraz o podaniu błędnej liczby uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – zamiast czterech uczniów w SIO podano trzech. Dyrektor poinformował o dokonaniu korekty w dniu 10 stycznia 2020 r. Ponadto 18 grudnia 2020 r. wysłano do Dyrektorów szkół i przedszkoli prowadzonych i dotowanych przez Gminę prośby o złożenie pisemnych oświadczeń, że dane podane w SIO według stanu na 30 września 2020 r. zostały podane prawidłowo i zgodnie ze stanem faktycznym. Urząd otrzymał odpowiedzi dotyczące liczby dzieci oraz oświadczenia o prawidłowości danych wykazanych w SIO.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 584 ze zm., dalej: „ustawa o SIO”.

Dane podane w SIO według stanu na 30 września 2020 r. dotyczące liczby nauczycieli z podziałem na stopnie awansu zawodowego oraz liczby uczniów, w tym posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego były zgodne z danymi wynikającymi z posiadanych przez Urząd arkuszy organizacyjnych prowadzonych przez Gminę szkół i przedszkola oraz pozyskanych w toku kontroli na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

Odnosnie sprawowania w latach 2017-2021 przez pracowników Urzędu nadzoru nad rzetelnością przekazywania danych do SIO przez prowadzone przez Gminę szkoły i przedszkole Burmistrz wyjaśnił m.in., że w latach 2017 - 2018 funkcjonowało tzw. „stare SIO”. Dyrektorzy placówek przesyłali dane do Gminy, gdzie scalano je w jeden plik. Oprócz tego wydruki zbiorcze składano w wersji papierowej, na podstawie której można było porównać dane zawarte w arkuszach organizacyjnych i w zestawieniach przekazywanych do SIO. Od 2019 roku procedura weryfikacji możliwa była przez cały rok, ponieważ raporty zbiorcze publikowano w SIO na bieżąco. Ze względu na ważność danych przekazanych do SIO na dzień 30 września każdego roku, które służą do naliczenia subwencji, do dyrektorów placówek wysyłane są wnioski o złożenie pisemnych oświadczeń dotyczących rzetelności przekazanych danych w odniesieniu do liczby nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, liczby uczniów, w tym uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, objętych nauczaniem indywidualnym lub indywidualnymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi. Ponieważ raporty zbiorcze w SIO były uaktualniane, dane przekazane do SIO weryfikowano na bieżąco podczas zatwierdzania arkuszy organizacyjnych i aneksów do arkuszy. Dodał, że weryfikacji danych wprowadzonych przez inne podmioty dokonywano podczas przekazywania miesięcznych transzy dotacji dla placówek prowadzonych przez te podmioty.

(akta kontroli str. 244, 306-464, 466, 495, 496, 498, 506)

1.10. W okresie objętym kontrolą w prowadzonych przez Gminę szkołach zrealizowano zajęcia dodatkowe:

- gimnastyka korekcyjna - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 5,5 do 13,3; objęto nią w roku średnio od 46 do 159,7 uczniów – zajęcia sfinansowano ze środków pochodzących z subwencji oraz własnych;
- reedukacja - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 35,2 do 249,3; objęto nią w roku średnio od 133,7 do 446,3 uczniów – zajęcia sfinansowano z subwencji oraz ze środków własnych;
- logopedia - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 20,3 do 103,6; objęto nią w roku średnio od 44,3 do 119,3 uczniów – zajęcia sfinansowano ze środków z subwencji oraz własnych, a w 2018 r. i 2019 r. dodatkowo ze środków UE;
- zajęcia rewalidacyjne orientacji przestrzennej i poruszania się - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 21 do 34,2; objęto nią w roku średnio od 10,5 do 17,1 uczniów – zajęcia sfinansowano ze środków z subwencji oraz własnych;
- zajęcia socjoterapeutyczne - średnia w roku dwie godziny tygodniowa; objęto nią w roku średnio czterech uczniów – zajęcia sfinansowano ze środków z subwencji oraz własnych;
- świetlica szkolna - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 95,3 do 117; objęto nią w roku średnio od 96 do 112,5 uczniów – zajęcia sfinansowano z subwencji oraz ze środków własnych;
- koła zainteresowań - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od ośmiu do 297,5; objęto nią w roku średnio od 71,7 do 357 uczniów – zajęcia

sfinansowano ze środków z subwencji oraz własnych, a w 2018 r. i 2019 r. dodatkowo ze środków UE;

- szkolne koła sportowe - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od jednej do trzech; objęto nią w roku średnio od 13,3 do 18 uczniów – zajęcia sfinansowano ze środków z subwencji oraz własnych;

W latach 2018-2020 w ramach projektu realizowanego ze środków UE przeprowadzono zajęcia dodatkowe, w tym: psychoedukacyjne, dla uczniów z dysfunkcjami; wyrównawczo-dydaktyczne, korekcyjno-kompensacyjne - średnia w roku tygodniowa liczba godzin wyniosła od 80,5 do 158,5; objęto nią w roku średnio od 29 do 34 uczniów.

(akta kontroli str. 283-285)

1.11. Do egzaminu po ósmej klasie w roku szkolnym:

- 2018/2019 przystąpiło 108 uczniów, z których 45 uzyskało wyniki w przedziale od 50% do 99%, a 63 uzyskało wyniki poniżej 50%;
- 2019/2020 przystąpiło 101 uczniów, z których 35 uzyskało wyniki w przedziale od 50% do 99%, a 66 uzyskało wyniki poniżej 50%;
- 2020/2021 przystąpiło 112 uczniów, z których 47 uzyskało wyniki w przedziale od 50% do 99%, a 65 uzyskało wyniki poniżej 50%.

Dane odnośnie wyników egzaminów przeprowadzanych po ósmej klasie przekazywano Radzie Miejskiej w corocznych informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych w poszczególnych latach szkolnych. Informacje były przedmiotem obrad Komisji Edukacji oraz Rady Miejskiej.

(akta kontroli str. 23-229, 246, 286)

1.12. W latach 2017 - 2021 wśród uczniów szkół prowadzonych przez Gminę było trzech laureatów oraz finalistów olimpiad i konkursów przedmiotowych wskazanych w art. 132 Prawa oświatowego:

- w roku szkolnym 2016/2017 – finalista wojewódzkiego konkursu z języka polskiego;
- w roku szkolnym 2017/2018 – laureat wojewódzkiego konkursu historycznego;
- w roku szkolnym 2018/2019 – laureat Ogólnopolskiego Konkursu „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1939 -1948”.

(akta kontroli str. 4, 8, 30, 69)

1.13. W okresie objętym kontrolą do Rady Miejskiej wpłynęła jedna skarga dotycząca funkcjonowania placówek oświatowych. W 2020 r. złożono skargę, której przedmiotem było nienależyte wykonanie zadań oraz naruszenie praworządności przez Burmistrza w zakresie zaktualizowania kwoty dotacji na dziecko w niepublicznym przedszkolu, tj. niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych¹². Skargę skierowano do rozpatrzenia przez Komisję Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej, o czym Przewodnicząca Rady Miejskiej poinformowała skarżącego. Burmistrz pisemnie ustosunkował się do skargi, w tym podał sposób dokonania obliczenia zaktualizowania kwoty dotacji. Rada Miejska uchwałą stwierdziła, że skarga była bezzasadna. Przewodnicząca Rady Miejskiej pisemnie zawiadomiła skarżącego o rozpatrzeniu skargi oraz o wyniku jej rozpatrzenia. Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące funkcjonowania szkół, przedszkoli, placówek oświatowych.

(akta kontroli str. 230, 231, 467-478)

1.14. Odnośnie realizacji zadań oświatowych oraz wydatków Gminy na te zadania Burmistrz wyjaśnił m.in., że:

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1930, dalej: „ufzo”.

- a) na Gminę nałożono dodatkowe obowiązki wynikające z § 12 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹³. Wprowadzono nową formę pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, tj. zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia. Jest ona przeznaczona dla uczniów, którzy mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym. Realizacja przez ucznia zindywidualizowanej ścieżki kształcenia wpływa na zwiększenie tygodniowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych ucznia ale nie jest to nauczanie indywidualne, na które Gmina otrzymuje dodatkową subwencję. W latach szkolnych 2018/2019 – 2021/2020 na ten cel wydatkowano 201,8 tys. zł.;
- b) największy wpływ na zwiększenie wydatków ponoszonych ze środków własnych Gminy na zadania oświatowe miało finansowanie zadań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach. W każdym roku zwiększała się ilość uczniów posiadających orzeczenia i opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie przydzielania zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych i innych o charakterze terapeutycznym. Zajęcia te nie dotyczyły uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności, dlatego Gmina nie otrzymuje na dodatkowe zajęcia subwencji;
- c) Gmina otrzymała od administracji rządowej pomoc rzeczową na funkcjonowanie szkół i przedszkoli:
- w 2017 r. Gmina przystąpiła do Rządowego Programu „Aktywna Tablica” w ramach którego zakupiono trzy projektory ultraoogniskowe z uchwytami do tablic multimedialnych;
 - w 2020 r. Gmina otrzymała 53,5 tys. zł z rezerwy budżetowej MEN, z których każdy nauczyciel zatrudniony w szkole publicznej i niepublicznej mógł otrzymać dofinansowanie w kwocie 500 zł na zakup sprzętu w tym m.in.: akcesoriów komputerowych, oprogramowania lub usługi dostępu do Internetu. Sfinansowano wydatki 103 nauczycieli w łącznej wysokości 50,6 tys. zł;
- d) w związku z pandemią COVID - 19 nie zwalniano nauczycieli ani też nie obniżano ich pensum;
- e) w czasie nauki zdalnej spowodowanej COVID-19 problem wykluczenia cyfrowego dzieci i młodzieży na bieżąco monitorowali dyrektorzy placówek we współpracy z pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas. Były to przypadki sporadyczne - w takich sytuacjach kontaktowano się z rodzicami uczniów, udostępniano sprzęt szkolny (kiedy dzieci miały problemy z dostępem do komputera, szczególnie w rodzinach wielodzietnych), umożliwiano uczniom kontakt telefoniczny z nauczycielami i przesyłanie wiadomości tekstowych z zakresu materiału do opracowania w domu;
- f) Gmina nie miała problemów z realizacją zadań oświatowych. W szkołach była dostateczna ilość sal lekcyjnych i nie wystąpiła konieczności łączenia oddziałów. Nie brakowało nauczycieli kierunkowych ani pracowników obsługi.

(akta kontroli str.5, 8-10)

1.15. W okresie objętym kontrolą do Burmistrza nie wpłynęły informacje o nieprzyjęciu dziecka do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 31 ust. 10 Prawa oświatowego. W związku z czym nie był on zobowiązany

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1280.

do wskazania rodzicom innego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej albo publiczną inną formę wychowania przedszkolnego, albo niepubliczne przedszkole.

(akta kontroli str. 23-229, 463, 465)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Burmistrz wywiązywał się z określonego w art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego obowiązku przedkładania Radzie Miejskiej informacji o stanie realizacji zadań oświatowych. Gmina prawidłowo realizowała nałożone na nią obowiązkowe zadania w tym zakresie, a ponadto realizowała ponadobowiązkowe zadania związane z rozwojem dzieci i młodzieży. W Urzędzie rzetelnie weryfikowano dane w SIO wprowadzane przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych. Opieką przedszkolną objęto wszystkie dzieci zgłoszone przez ich rodziców.

OBSZAR

2. Finansowanie zadań oświatowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. W uchwałach budżetowych Gminy na lata 2017 – 2021 (do 30 września) w rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego” zaplanowano dochody w wysokościach odpowiednio: 8 298,0 tys. zł; 8 714,4 tys. zł; 9 220,0 tys. zł; 9 368,4 tys. zł; 9 390,5 tys. zł.

W latach 2019 – 2020 (do 30 września) dochody zaplanowano w wysokościach zgodnych z przekazanymi Gminie przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych informacjami o rocznych kwotach części oświatowej subwencji ogólnej¹⁴ wynikających z ustaw budżetowych oraz z przyznanymi Gminie środkami z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. W 2017 r. i 2018 r. zaplanowane dochody były niezgodne z otrzymanymi informacjami lub przyznanymi rezerwami o odpowiednio 16,4 tys. zł i 21,0 tys. zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 246, 247, 479, 480, 497, 508-620)

2.2. W okresie objętym kontrolą Gmina na realizację zadań oświatowych otrzymała środki:

- 1) w 2017 r. w łącznej wysokości 9 137,8 tys. zł stanowiące 19,4% dochodów Gminy ogółem, w tym: 8 283,4 tys. zł z tytułu subwencji oświatowej; 30,6 tys. zł z rezerwy; 823,8 tys. zł w ramach dotacji. W dochodach Gminy środki otrzymane w ramach subwencji oświatowej wraz ze środkami z rezerwy stanowiły 17,6%, a środki z dotacji 1,7%,
- 2) w 2018 r. w łącznej wysokości 9 745,2 tys. zł stanowiące 19,2% dochodów Gminy ogółem, w tym: 8 553,8 tys. zł z tytułu subwencji oświatowej; 139,6 tys. zł z rezerwy; 718,0 tys. zł w ramach dotacji oraz 333,8 tys. zł środków z UE. W dochodach Gminy środki otrzymane w ramach subwencji oświatowej wraz ze środkami z rezerwy stanowiły 17,2%, środki z dotacji 1,4%, a środki z UE 0,7%,
- 3) w 2019 r. w łącznej wysokości 10 166,4 tys. zł stanowiące 17,7% dochodów Gminy ogółem, w tym: 9 130,7 tys. zł z tytułu subwencji oświatowej; 89,8 tys. zł z rezerwy; 703,0 tys. zł w ramach dotacji oraz 243,9 tys. zł środków z UE. W dochodach Gminy środki otrzymane w ramach subwencji oświatowej wraz ze środkami z rezerwy stanowiły 16%, środki z dotacji 1,2%, a środki z UE 0,4%,
- 4) w 2020 r. w łącznej wysokości 10 094,6 tys. zł stanowiące 16 % dochodów Gminy ogółem, w tym: 9 264,7 tys. zł z tytułu subwencji oświatowej; 103,7 tys. zł

¹⁴ Dalej: „subwencja oświatowa”.

z rezerwy; 726,2 tys. zł w ramach dotacji. W dochodach Gminy środki otrzymane w ramach subwencji oświatowej wraz ze środkami z rezerwy stanowiły 14,9%, a środki z dotacji 1,2%,

- 5) do 30 września 2021 r. w łącznej wysokości 8 548,6 tys. zł stanowiące 15,49% dochodów Gminy ogółem, w tym: 7922,4 tys. zł z tytułu subwencji oświatowej; 27,3 tys. zł z rezerwy; 598,8 tys. zł w ramach dotacji. W dochodach Gminy środki otrzymane w ramach subwencji oświatowej wraz ze środkami z rezerwy stanowiły 14,4%, a środki z dotacji 1,1%.

(akta kontroli str. 288-291, 525-529, 548-620)

2.3. W badanym okresie Gmina nie była zobowiązana do zwrotu subwencji oświatowej, w tym w związku z otrzymaniem jej w wysokości wyższej od należnej.

(akta kontroli str. 246, 247, 482, 499, 561-620)

2.4.1. Gmina przekazała na realizację zadań oświatowych wszystkie środki otrzymane w latach 2017-2021 (do 30 września) w ramach części oświatowej subwencji ogólnej oraz z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

Gmina w ramach części oświatowej subwencji ogólnej wraz z rezerwami otrzymała:

- 8313,99 tys. zł w 2017 r., co stanowiło 51,7% wydatków na zadania oświatowe;
- 8693,39 tys. zł w 2018 r., co stanowiło 51,1% wydatków na zadania oświatowe;
- 9219,98 tys. zł w r., co stanowiło 52,3% wydatków na zadania oświatowe;
- 9368,42 tys. zł w r., co stanowiło 52,3% wydatków na zadania oświatowe;

Gminie w 2021 r. w ramach części oświatowej subwencji ogólnej wraz z rezerwą przyznano 9 390,5 tys. zł. Do 30 września 2021 r. otrzymano w ramach subwencji (wraz z rezerwą) środki w wysokości 7 222,1 tys. zł, co stanowiło 53,3% wydatków na zadania oświatowe.

(akta kontroli str. 5, 9, 23-229, 2456, 247, 295, 482, 499, 508-743)

2.4.2. W latach 2017-2021 (do 30 września) Gmina otrzymała dotacje z budżetu państwa na realizację zadań oświatowych, w kwotach odpowiednio 897,3 tys. zł - wykorzystano 823,8 tys. zł, tj. 91,8%; 794,7 tys. zł - wykorzystano 718,0 tys. zł, tj. 90,3%; 774,9 tys. zł - wykorzystano 702,1 tys. zł, tj. 94,2%; 784,3 tys. zł - wykorzystano 726,1 tys. zł, tj. 92,6%; 742,9 tys. zł - wykorzystano 598,8 tys. zł, tj. 80,6%. Łącznie w badanym okresie otrzymano 3 964,2 tys. zł, z których wykorzystano 3 568,9 tys. zł, tj. 90%.

W latach 2017 – 2021 (do 30 września) otrzymano dotacje:

- a) na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego przewidzianą w art. 53 ust. 1 ufoz (przed 1 stycznia 2018 r. na podstawie art. 14d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁵) w łącznej wysokości 2 277,8 tys. zł, wykorzystano 2 149,5 tys. zł, tj. 94,4%;
- b) na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych na podstawie art. 55 ust. 3 ufoz (przed 1 stycznia 2018 r. na podstawie art. 22ae ustawy o systemie oświaty) w łącznej wysokości 741,2 tys. zł, 702,7 tys. zł, tj. 94,8,3%;
- c) na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów na podstawie art. 70 ust. 1 ufoz (przed 1 stycznia 2018 r. na podstawie art. 90r ustawy o systemie oświaty) w łącznej wysokości 819,12 tys. zł, wykorzystano 559,6 tys. zł, tj. 68,3%;
- d) w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2019 r. - "Wyprawka szkolna"¹⁶ w wysokości 98,7 tys. zł, wykorzystano 72,1 tys. zł, tj. 73%;

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1915, dalej: „ustawa o systemie oświaty”.

¹⁶ Dalej: „Rządowy Program Wyprawka szkolna”.

e) w 2017 r. w ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 - "Aktywna tablica"¹⁷ w wysokości 14,0 tys. zł, wykorzystano w całości.

(akta kontroli str. 288-294, 621-743)

Prawidłowość wykorzystania otrzymanych dotacji zbadano na próbie pięciu dotacji otrzymanych i rozliczonych w okresie objętym kontrolą. Do badania wytypowano dotacje otrzymane:

- a) w 2020 r. na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego;
- b) w 2017 r. na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych;
- c) w 2018 r. na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;
- d) w 2019 r. w ramach Rządowego Programu "Wyprawka szkolna";
- e) w 2017 r. w ramach Rządowego Programu "Aktywna tablica" w wysokości 14,0 tys. zł.

W wyniku badania stwierdzono, że:

1) w 2020 r. Gmina otrzymała dotację na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w kwocie 486,3 tys. zł. Dotacja została wykorzystana w kwocie 484,9 tys. zł. Gmina w dniu 7 stycznia 2021 r. dokonała zwrotu niewykorzystanej części dotacji. Konieczność zwrotu wystąpiła w związku z wykazaniem w SIO (według stanu na 30 września 2020 r.) liczby uczniów mniejszej o trzech od liczby uczniów uwzględnionej do naliczenia dotacji. W wyniku dokonanej przez Urząd weryfikacji danych zawartych w SIO, co opisano w Obszarze 1. niniejszego wystąpienia, stwierdzono, że jedno z niepublicznych przedszkoli zaniżyło o trzech liczbę uczniów wykazaną w SIO. Na tej podstawie, po wprowadzeniu zmian w SIO, Urząd 10 lutego 2021 r. wystąpił do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy o zwrot przekazanych środków. Środki otrzymano 11 lutego 2021 r.

2) w 2017 r. Gmina otrzymała dotację na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w wysokości 196,1 tys. zł. Dotacja została wykorzystana w kwocie 192,2 tys. zł. Gmina zwróciła niewykorzystaną część dotacji w kwocie 3,9 tys. zł. Dotacja została wykorzystana na zakup podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych dla uczniów klas I-VII szkół podstawowych oraz klas II i III gimnazjów, a także ucznia niepełnosprawnego posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Nie wykorzystano całej kwoty dotacji, ze względu na zakup dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów części podręczników i ćwiczeń w niższych cenach niż przewidziano przy ustalaniu dotacji oraz na zakup dla ucznia niepełnosprawnego części podręczników i brak zakupu ćwiczeń.

3) w 2018 r. Gminie przyznano dotację na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w wysokości 212,7 tys. zł. Faktyczne wpływy osiągnęły 187,9 tys. zł. Dotacja została wykorzystana w kwocie 142,2 tys. zł. Gmina zwróciła niewykorzystaną część otrzymanej dotacji w kwocie 45,7 tys. zł.

Pierwotnie, zgodnie z art. 121 ust. 2 ufoz, Gmina była zobowiązana do wniesienia wkładu własnego w wysokości 10% faktycznie wykorzystanej kwoty. Ponieważ kwota stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych przekazana uczniom w 2018 r. była jednak niższa niż 95% kwoty naliczonej Gminie i wyniosła 75,2% tej kwoty, Gmina była zobowiązana do poniesienia wkładu własnego w podwyższonej

¹⁷ Dalej: „Rządowy Program Aktywna Tablica”.

wysokości stanowiącej 20% wypłaconych szkolnych stypendiów i zasiłków zgodnie z § 3 ust. 5 umowy¹⁸ z 25 kwietnia 2018 r. zawartej z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, w związku z art. 121 ust. 2 ufo.

W 2018 r. w Gminie obowiązywały dwa regulaminy przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski przyjęte uchwałami Rady Miejskiej¹⁹. W 2018 r. stypendium szkolne przyznano 167 uczniom a zasiłek szkolny 14 uczniom. Szczegółowym badaniem objęto przyznane decyzjami Burmistrza trzy zasiłki szkolne oraz 10 stypendiów szkolnych. Stwierdzono, że objęte badaniem:

- zasiłki szkolne przyznano uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego zgodnie z art. 90e ust. 1 ustawy, a wysokość przyznanych stypendiów była zgodna z art. 90e ust. 3 ustawy o systemie oświaty;
- stypendia szkolne przyznano uczniom w rodzinach, których miesięczna wysokość dochodu na osobę nie była większa niż kwota wskazana w art. 90d ust. 7 ustawy o systemie oświaty, a wysokość przyznanych stypendiów była zgodna z art. 90d ust. 9 tej ustawy;
- zasiłki i stypendia szkolne przyznano przy zachowaniu procedury określonej obowiązującymi regulaminami;

4) W 2019 r. ramach Rządowego programu "Wyprawka szkolna" Gmina otrzymała dotację w wysokości 23,9 tys. zł. Dotacja została wykorzystana w kwocie 22,9 tys. zł. Gmina w dniu 18 grudnia 2019 r. dokonała zwrotu niewykorzystanej części dotacji. Kwoty przekazanego dofinansowania były zgodne z kwotami przewidzianymi w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych²⁰. Pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do zajęć edukacyjnych udzielono uczniom wg kategorii wskazanych w § 2 tego rozporządzenia, tj. pięciu uczniom słabosłyszącym; jednemu z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera; dwóm z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją; 29 z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz 35 uczniom szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy. Dofinansowanie przekazano wskazanym przez szkoły uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

5) W 2017 r. w ramach Rządowego programu "Aktywna tablica" Gmina otrzymała dotację w wysokości 14,0 tys. zł. Gmina w dniu 28 grudnia 2017 r. dokonała zwrotu niewykorzystanej części dotacji w kwocie 2 zł.

Zgodnie z zawartą z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim umową dotacji²¹ z 26 października 2017 r. otrzymane środki przeznaczono na zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjnych. Zakupiono trzy projektory ultrakrótkoogniskowe wymienione w § 2 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie

¹⁸ Nr 11/S/2018

¹⁹ Uchwała Nr VII/63/11 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia "Regulaminu przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski" – opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2011 r. Nr 185 poz. 1686 (akt utracił moc 21. lipca 2018 r.); uchwała Nr XLIII/333/18 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski – opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2018 r. poz. 3706 – uchylona uchwałą Nr X/89/2019 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 22 sierpnia 2019 r. – opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2019 r. poz. 4564.

²⁰ Dz. U. poz. 1342.

²¹ Nr 38/2017

technologii informacyjno-komunikacyjnych - "Aktywna tablica"²². Gmina wniosła przewidziany w umowie wkład własny w kwocie 3,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 237-242, 292-294, 561-794)

2.4.3. W okresie objętym kontrolą Gmina realizowała Projekt „Wysoki poziom edukacji w Gminie Miejskiej Aleksandrów Kujawski” dofinansowany ze środków UE. W ramach projektu otrzymano 724,2 tys. zł, z których wykorzystano 562,7 tys. zł. Urząd zwrócił niewykorzystane środki w kwocie 161,5 tys. zł. Dodatkowo Gmina była zobowiązana do zwrotu środków w wysokości 39,0 tys. zł. Otrzymane środki wykorzystano na przewidziane w projekcie:

- wynagrodzenia dla nauczycieli z tytułu przeprowadzenia zajęć z uczniami;
- dokształcenie nauczycieli, w tym studia podyplomowe;
- zakup sprzętu i materiałów w ramach wyposażenia bazy dydaktycznej szkół;
- zakup sprzętu komputerowego.

Gmina wniosła wkład własny, który stanowiły koszty udostępnienia sal. Projekt nie został rozliczony do 30 września 2021 r.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że Projekt został zakończony ale jeszcze nie rozliczony. Wskazał na brak możliwości podania kiedy zostanie rozliczony, ponieważ Urząd Marszałkowski bardzo długo weryfikuje kolejne wnioski o płatność. W 2020 r. otrzymano środki w wysokości 146,5 tys. zł, które zwrócono w całości ponieważ zajęcia w ramach projektu nie zostały zrealizowane ze względu na pandemię COVID. Obowiązek zwrotu 39,0 tys. zł, wynikał z rozbieżności pomiędzy wypłaconymi kosztami pośrednimi a kwotą należnych w ramach projektu kosztów pośrednich. Z powodu pandemii nie realizowano zajęć w ramach projektu. Jednak podmiot obsługujący projekt wystawił rachunki za usługę zgodnie z umową. W związku z czym środki z projektu pokryły kwotę 113,5 tys. zł kosztów pośrednich a wypłacono łącznie 152,5 tys. zł. Różnicę 39,0 tys. zł pokryto z budżetu gminy.

(akta kontroli str. 242, 243, 288-290, 482, 499, 795-851, 853)

2.4.4. W badanym okresie Gmina przeznaczyła na realizację zadań oświatowych środki własne w łącznej wysokości 34 670,68 tys. zł, w tym:

- 6 951,9 tys. zł w 2017 r., co stanowiło 43,2% wykonanych wydatków na zadania oświatowe ogółem;
- 7 332,1 tys. zł w 2018 r., co stanowiło 43,1% wykonanych wydatków na zadania oświatowe ogółem;
- 7 449,0 tys. zł w 2019 r., co stanowiło 42,3% wykonanych wydatków na zadania oświatowe ogółem;
- 7 212,1 tys. zł w 2020 r., co stanowiło 41,5% wykonanych wydatków na zadania oświatowe ogółem;
- 5 726,5 tys. zł do 30 września 2021 r., co stanowiło 42,3% wykonanych wydatków na zadania oświatowe ogółem.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że środki własne przeznaczone na: prowadzenie szkół i przedszkoli, dotowanie szkół i przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty, refundację kosztów uczęszczania dzieci mieszkających na terenie Gminy do przedszkoli dotowanych przez inne gminy; dowóz uczniów niepełnosprawnych do szkół, pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym. W latach 2017 i 2018 Gmina sfinansowała ze środków własnych wynagrodzenia dla nauczycieli w wysokościach określonych w art. 30 ust. 3 ustawy z dnia

²² Dz. U. poz. 1401

26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²³ przyznając jednorazowy dodatek uzupełniający w łącznych kwotach odpowiednio 75,8 tys. zł i 17,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 5, 10-19, 295)

2.4.5. W okresie objętym kontrolą Gmina na realizację zadań oświatowych poniosła wydatki:

- 1) w 2017 r. w łącznej wysokości 16 088,9 tys. zł stanowiące 33,6% wydatków Gminy ogółem. Największe stanowiły ponoszone w ramach Działu 801 „Oświata i wychowanie” wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w kwocie 8 593,6 tys. zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 20 tys. zł i stanowiły 0,62% wydatków inwestycyjnych Gminy.
- 2) w 2018 r. w łącznej wysokości 16 996,8 tys. zł stanowiące 34,3% wydatków Gminy ogółem. Największe stanowiły ponoszone w ramach Działu 801 „Oświata i wychowanie” wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w kwocie 9 113,6 tys. zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 25,5 tys. zł i stanowiły 0,96% wydatków inwestycyjnych Gminy.
- 3) w 2019 r. w łącznej wysokości 17 610,0 tys. zł stanowiące 32,6% wydatków Gminy ogółem. Największe stanowiły ponoszone w ramach Działu 801 „Oświata i wychowanie” wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w kwocie 8 880,7 tys. zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 92,8 tys. zł i stanowiły 2,7% wydatków inwestycyjnych Gminy.
- 4) w 2020 r. w łącznej wysokości 17 370,7 tys. zł stanowiące 28,4% wydatków Gminy ogółem. Największe stanowiły ponoszone w ramach Działu 801 „Oświata i wychowanie” wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w kwocie 8 875,3 tys. zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 267,7 tys. zł i stanowiły 3,5% wydatków inwestycyjnych Gminy.
- 5) do 30 września 2021 r. w łącznej wysokości 13 547,4 tys. zł stanowiące 27,9% wydatków Gminy ogółem. Największe stanowiły ponoszone w ramach Działu 801 „Oświata i wychowanie” wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w kwocie 7 293,1 tys. zł. Wydatki inwestycyjne wyniosły 173,6 tys. zł i stanowiły 2,5% wydatków inwestycyjnych Gminy.

(akta kontroli str. 296-299, 621-743)

2.5. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli w latach 2017 – 2021 (do 30 września) wyniosły odpowiednio: 7 324,0 tys. zł; 7 754,1 tys. zł; 7 634,4 tys. zł; 7 992,8 tys. zł; 6 156,3 tys. zł. W przeliczeniu na jeden etat wyniosły odpowiednio: 197,4 tys. zł; 203,8 tys. zł; 216,6 tys. zł; 260,7 tys. zł; 206,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 300)

2.6. W przyjętych na lata 2017 – 2021 budżetach Gminy zaplanowano środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wysokości przewidzianej w art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela. Zgodnie z Kartą Nauczyciela w latach 2017 i 2018 zaplanowano środki stanowiące 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, a w latach 2019-2021 w wysokości 0,8% tych wynagrodzeń. Wysokość środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli ustalano na podstawie planów wydatków budżetowych sporządzonych przez prowadzone przez Gminę szkoły podstawowe, gimnazjum (za lata 2017-2019) oraz przedszkole.

W budżetach Gminy zaplanowano środki w wysokościach:

- 1) 58,3 tys. zł w 2017 r. stanowiącej 1% wydatków na kształcenie nauczycieli wynikających z planów placówek oświatowych – wydatkowano 24,6 tys. zł, tj. 42,2% pierwotnie planowanych środków;

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, dalej: „Karta Nauczyciela”.

- 2) 62,3 tys. zł w 2018 r. stanowiące 1% wydatków na kształcenie nauczycieli wynikających z planów placówek oświatowych – wykonanie wydatków w 2018 r. wyniosło 39,0 tys. zł, tj. 62,7% pierwotnie planowanych środków;
- 3) 47,9 tys. zł w 2019 r. stanowiące 0,8% wydatków na kształcenie nauczycieli wynikających z planów placówek oświatowych – wydatkowano 35,6 tys. zł, tj. 74,4% pierwotnie planowanych środków;
- 4) 64,0 tys. zł w 2020 r. stanowiące 1%²⁴ wydatków na kształcenie nauczycieli wynikających z planów placówek oświatowych – wydatkowano 26,4 zł, tj. 41,3% zmienionego planu;
- 5) 55,6 tys. w 2021 r. zł stanowiącej 0,8% wydatków na kształcenie nauczycieli wynikających z planów placówek oświatowych – do 30 września 2021 r. wydatkowano 18,9 tys. zł, tj. 34% pierwotnie zaplanowanych wydatków.

(akta kontroli str. 244, 245, 296-299, 621-743)

2.7. W latach 2017-2021 (do 30 września) wydatki w prowadzonych przez Gminę szkołach i przedszkolu na wynagrodzenia pracowników:

- a) administracji wyniosły odpowiednio: 304,4 tys. zł; 320,0 tys. zł; 322,6 tys. zł; 555,2 tys. zł; 443,8 tys. zł. Wydatki w przeliczeniu na jeden etat wyniosły odpowiednio: 45,4 tys. zł; 45,8 tys. zł; 42,9 tys. zł; 59,6 tys. zł 65,0 tys. zł;
- b) obsługi wyniosły odpowiednio :1086,0 tys. zł; 1268,2 tys. zł; 1155,3 tys. zł; 788,8 tys. zł; 455,5 tys. zł. Wydatki w przeliczeniu na jeden etat wyniosły odpowiednio: 32,5 tys. zł; 39,00 tys. zł; 38,7 tys. zł; 59,3 tys. zł; 35,0 tys. zł.

W latach 2017-2021 (do 30 września) wydatki na wynagrodzenia pracowników Urzędu zajmujących się obsługą prowadzonych przez Gminę szkół i przedszkoli wyniosły odpowiednio: 185,7 tys. zł; 135,9 tys. zł; 139,2 tys. zł; 66,9 tys. zł i 76,4 tys. zł. Wydatki w przeliczeniu na jeden etat wyniosły odpowiednio: 61,9 tys. zł; 49,4 tys. zł; 46,4 tys. zł; 53,5 tys. zł; 43,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 305)

2.8. W okresie objętym kontrolą Gmina nie planowała środków na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe wskazane w art. 90c ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

W latach 2017 – 2021 (do 30 września) udzielano stypendia za osiągnięcia sportowe na podstawie art. 31 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie²⁵. Stypendia przyznano odpowiednio: 10 uczniom w łącznej kwocie 10,6 tys. zł; 22 uczniom w kwocie 18,1 tys. zł; 13 uczniom w kwocie 7,0 tys. zł; 29 uczniom w kwocie 11,8 tys. zł i 15 uczniom w kwocie 10,0 tys. zł.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że nie planowano środków na stypendia za wyniki w nauce lub za sportowe, gdyż zgodnie z art. 90g ustawy o systemie oświaty szkoła może udzielać stypendium i nie jest to obowiązkowe. W latach 2017 – 2021 (do 30 września) dyrektorzy szkół nie zwracali się o zabezpieczenie środków na ten cel w budżecie.

(akta kontroli str. 243, 464, 466, 851, 853)

2.9. Wydatki Gminy na edukację przypadające na jednego (statystycznego) ucznia wyniosły:

- a) w szkole podstawowej w latach 2017 - 2021 (do 30 września) odpowiednio: 7 253,6 tys. zł; 8 101,1 tys. zł; 8378,1 tys. zł; 10 202,7 tys. zł; 7 859,1 tys. zł;

²⁴ Na 2020 r. placówki planowały wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wysokości 1% pomimo tego, że ustawowy wymóg wynosił 0,8%.

²⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1133.

- b) w gimnazjum w latach 2017 – 2019 odpowiednio: 10 613,1 tys. zł; 13 459,4 tys. zł; 13 982,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 280, 281, 301-302, 621-743)

2.10. Sporządzane przez Urząd jednostkowe sprawozdania Rb-27S - sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki samorządu terytorialnego²⁶ oraz Rb-28S - sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego²⁷ za lata 2017-2021 (na 30 września) w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe były zgodne z prowadzoną w Urzędzie ewidencją księgową. Sporządzone zbiorcze sprawozdania dla Gminy zawierały dane stanowiące sumę danych wykazanych w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu oraz prowadzonych przez Gminę szkół i przedszkola.

(akta kontroli str. 231-233, 561-743)

2.11. Gmina w badanym okresie nie zaciągała zobowiązań finansowych na pokrycie wydatków na oświatę.

(akta kontroli str. 5, 19)

2.12. W okresie objętym kontrolą Gmina przekazała środki finansowe w formie dotacji wszystkim przedszkolom i szkołom dla których była organem rejestrowym. Przekazano:

- a) gimnazjum w latach 2017 – 2019 środki w wysokościach odpowiednio: 2 527,1 tys. zł; 1 198,2 tys. zł i 540,5 tys. zł;
- b) szkole podstawowej w latach 2017 – 2021 (do 30 września) środki w wysokościach odpowiednio: 288,5 tys. zł; 1 192,1 tys. zł; 2 505,0 tys. zł; 2 846,7 tys. zł i 2 419,4 tys. zł;
- c) pięciu przedszkolom niepublicznym w latach 2017 – 2021 (do 30 września) środki w wysokościach odpowiednio: 2 129,5 tys. zł; 2 613,2 tys. zł; 3 117,7 tys. zł; 3 143,1 tys. zł i 2 451, tys. zł.

W badanym okresie w Gminie obowiązywały:

- 1) od 1 stycznia 2017 r. do 19 marca 2018 r. uchwała Nr XXXVII/269/09 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom publicznym i niepublicznym prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż gmina miejska Aleksandrów Kujawski²⁸;
- 2) od 20 marca 2018 r. do 19 marca 2019 r. uchwała Nr XXXVIII/295/18 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie określenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla niepublicznych przedszkoli oraz publicznych szkół prowadzonych na terenie Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski przez osoby prawne i osoby fizyczne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania²⁹;
- 3) od 20 marca 2019 r. uchwała Nr VI/47/19 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych

²⁶ Dalej: „Rb-27S”.

²⁷ Dalej: „Rb-28S”.

²⁸ Opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2010 r. Nr 46, poz. 484; zmieniona uchwałą Nr XXXVIII/292/09 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 18 grudnia 2009 r. – opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2010 r. Nr 46, poz. 485 – dalej „uchwała z 2009 r.”.

²⁹ Opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2018 r. poz. 1075 - dalej „uchwała z 2018 r.”

oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania³⁰.

Prawidłowość przekazania dotacji we właściwej wysokości oraz przestrzegania przyjętych uchwał sprawdzono na wytypowanych do badania pięciu dotacjach udzielonych:

- 1) Niepublicznemu Przedszkolu Specjalnemu „Cypisek” w 2017 r.;
- 2) Przedszkolu Niepublicznemu „Bim-Bam-Bino” w 2018 r.;
- 3) Przedszkolu Niepublicznemu „Jaś i Małgosia” w 2019 r.;
- 4) Przedszkolu Niepublicznemu „Akademia Malucha” w 2020 r.;
- 5) Publicznej Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego w 2021 r. (do 30 września).

Stwierdzono, że dotacje przekazano podmiotom, które złożyły wymagane uchwałami wnioski o udzielenie dotacji, w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji, z wyszczególnieniem planowanej liczby uczniów. Wnioski zostały sporządzone zgodnie ze wzorami stanowiącymi załączniki do obowiązujących uchwał i zawierały wymagane dane. Podmioty prowadzące dotowane placówki składały w wymaganych terminach miesięczne informacje o faktycznej liczbie uczniów. Sporządzono je zgodnie ze wzorami stanowiącymi załączniki do uchwał. W informacjach podano wymagane dane. Na podstawie danych wynikających z przekazanych informacji w Urzędzie wyliczono kwotę dotacji dla:

- a) niepublicznego przedszkola specjalnego za 2017 r. na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na takiego ucznia niepełnosprawnego w części oświatowej subwencji ogólnej dla gminy na podstawie art. 90 ust. 2ca ustawy o systemie oświaty³¹;
- b) niepublicznych przedszkoli za lata 2018-2020 przy uwzględnieniu obowiązującego wskaźnika podstawowej kwoty dotacji zgodnie z art. 16 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 3 ufzo;
- c) publicznej szkoły za 2021 r. przy uwzględnieniu wskaźnika zwiększającego zgodnie z 25 ust. 1 ufzo.

Wyliczone kwoty dotacji przekazano placówkom w terminach przewidzianych w uchwałach.

W wyniku badania prawidłowości wyliczenia przez Urząd kwot przyznanych dotacji stwierdzono, że w 2019 r. i 2020 r. przekazywano dotacje we właściwych wysokościach. Natomiast w 2017 r., w 2018 r. oraz w 2021 r. przekazano dotacje w zaniżonych wysokościach, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 233-235, 480, 481, 483-494, 497, 498, 500-505, 854-980)

2.13. Zgodnie z uchwałą z 2009 r. rozliczenie dotacji za 2017 r. było dokonywane przez organ prowadzący na podstawie miesięcznych sprawozdań przekazywanych przez dotowane podmioty. Zgodnie z uchwałami z 2018 r. i 2019 r. podmioty otrzymujące dotacje dokonały rocznych rozliczeń. Rozliczenia za 2019 r. i 2020 r. zgodnie z uchwałą z 2019 r. zostały zatwierdzone przez Burmistrza.

Upoważnieni przez Burmistrza pracownicy Urzędu w latach 2019 - 2021 (do 30 września) przeprowadzili 11 kontroli wykorzystania dotacji w poszczególnych latach z okresu 2017-2020. Poszczególne podmioty były objęte kontrolami od jednego do trzech razy. W pojedynczej kontroli badano wykorzystanie dotacji w jednym lub dwóch latach budżetowych. Kontrole przeprowadzono w celu ustalenia

³⁰ Opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2019 r. poz. 1300; zmieniona uchwałą Nr XIX/163/20 Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego z dnia 27 maja 2020 r. – opublikowana Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2020 r. poz. 2829 - dalej „uchwała z 2020 r.”.

³¹ W brzmieniu obowiązującym w 2017 r.

czy dotacja otrzymana przez kontrolowany podmiot została pobrana w odpowiedniej wysokości i była należna oraz czy została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Kontrole prowadzono na podstawie dokumentacji źródłowej będącej w posiadaniu dotowanych jednostek, w tym z przebiegu nauczania oraz finansową. Dokonano weryfikacji pod kątem zgodności ze stanem faktycznym liczby uczniów wykazywanych w informacjach miesięcznych przedkładanych organowi dotującemu oraz prawidłowości wykorzystania dotacji na wydatki bieżące zgodnie z art. 35 ufo. W toku kontroli prowadzono czynności w miejscu prowadzenia działalności przez dotowany podmiot, w tym dokonywano oględzin, których wyniki stanowiły materiał dowodowy, na podstawie którego ustalano czy dotacje wykorzystywano zgodnie z przeznaczeniem. W przypadku wniesienia zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokole kontrolerzy dokonywali ich analizy i udzielali wyjaśnień podmiotowi kontrolowanemu. W sytuacji uznania zastrzeżeń za zasadne dokonywano korekty protokołu.

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez Urząd ustalono³², że dotowani:

- a) część dotacji, w łącznej kwocie 210,3 tys. zł, wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem;
 - b) pobrali dotacje w nadmiernej wysokości - w łącznej kwocie 79,0 tys. zł.
- Do 30 września 2021 r. dotowane podmioty z tytułu wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub pobraniem ich w nadmiernej wysokości zwróciły łącznie 257,9 tys. zł wraz z odsetkami w wysokości 36,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 235-237)

2.14. W okresie objętym kontrolą realizowano zadania inwestycyjne w prowadzonych przez Gminę szkołach podstawowych i przedszkolu, w tym:

- 1) w 2017 r. zakupiono projektory do tablic multimedialnych za 19,2 tys. zł.
- 2) w 2018 r. zakupiono tablice multimedialne za 28,6 tys. zł.
- 3) w 2019 r.:
 - w przedszkolu wymieniono instalację elektryczną za 19,8 tys. zł oraz drzwi do sal dydaktycznych i korytarza za 10,1 tys. zł;
 - w szkole podstawowej wymieniono okna i przeprowadzono modernizację otworów okiennych za 13,0 tys. zł oraz modernizację holu wraz z klatką schodową za 50,0 tys. zł;
- 4) w 2020 r.
 - w szkołach podstawowych wykonano roboty modernizacyjne obejmujące m.in.: remont pokrycia dachowego, remont dwóch sal gimnastycznych, wymianę okien za łączną kwotę 225,0 tys. zł oraz przeprowadzono modernizację instalacji elektrycznej i grzewczej za 21,4 tys. zł
 - w przedszkolu wymieniono drzwi do sal dydaktycznych za 10,1 tys. zł i zmodernizowano instalację grzewczą za 11,3 tys. zł;
- 5) w 2021 r.
 - w szkole podstawowej przeprowadzono modernizację budynku włącznie z wymianą okien za 72,6 tys. zł;
 - w przedszkolu wykonano plac zabaw oraz przeprowadzono remont kominów, malowanie kuchni, renowację parkietu i modernizację instalacji elektrycznej za 88,8 tys. zł.
 - ponadto w budżecie szkoły podstawowej zaplanowano 284,0 tys. zł, na remont sali gimnastycznej i łącznika.

Odnosnie potrzeb inwestycyjnych Burmistrz wyjaśnił m.in., że obejmują one: rozbudowę przedszkola samorządowego, termomodernizację placówek prowadzonych przez Gminę, sukcesywną wymianę instalacji grzewczych, wodnych,

³² W wystąpieniu podano dane dotyczące kwot do zwrotu ustalonych ostatecznymi decyzjami administracyjnymi.

kanalizacyjnych, remont sali gimnastycznej w jednej ze szkół podstawowych oraz wymianę nawierzchni placów apelowych przy budynkach szkół i wymianę posadzek na korytarzach.

(akta kontroli str. 5, 20, 21, 23-229)

2.15. Odnośnie poniesionych przez Gminę wydatków w związku z likwidacją gimnazjów oraz wykorzystania majątku po zlikwidowanych gimnazjach Burmistrz wyjaśnił m.in., że:

- a) wydatki związane z likwidacją gimnazjów związane były głównie z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli i pracowników obsługi:
 - w 2018 r. kwota wypłaconych odpraw dla nauczycieli wyniosła 127,9 tys. zł. Po złożeniu wniosku o dofinansowanie odpraw wypłaconych nauczycielom, Gmina otrzymała 20,0 tys. zł w ramach środków z rezerwy subwencji oświatowej;
 - w 2019 r. wypłacono odprawy pracownikom obsługi w wysokości 16,2 tys. zł oraz nauczycielom, w tym nauczycielom odchodzącym na nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, w wysokości 147,8 tys. zł. Gmina wystąpiła z wnioskiem na dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw z rezerwy budżetowej MEN - otrzymała kwotę 20,4 tys. zł, która w niewielkim stopniu zrekompensowała poniesione koszty.
- b) budynek, w którym zlokalizowane było gimnazjum został wydzierżawiony podmiotowi prowadzącemu działalność oświatową, w tym w zakresie realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych i kształcenia zawodowego.

(akta kontroli str. 5, 21, 551, 553, 981-988)

2.16. Gmina nie poniosła nieprzewidzianych wydatków w przedmiocie zadań oświatowych w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli str. 6, 22, 23-229)

2.17. Odnośnie zmniejszenia niektórych kategorii wydatków na zadania oświatowe w związku z pandemią COVID-19 Burmistrz wyjaśnił m.in., że ogólne oszczędności w tym zakresie nie wystąpiły. W jednej ze szkół wystąpiły oszczędności z tytułu opłat za energię elektryczną, co wiąże się z zastosowaniem fotowoltaiki, a kwota wydatkowana w okresie związanym z pandemią COVID-19 była niższa o 6,7 tys. zł w odniesieniu do analogicznego okresu sprzed pandemii. Niewielki spadek wydatków wystąpił też z tytułu opłat za nieczystości w wysokości 491,29 zł. Jednak podsumowując wszystkie wydatki związane z utrzymaniem obiektu szkoły widać, że łącznie oszczędności nie wystąpiły, co ma związek z podwyżkami cen poszczególnych kategorii wydatków.

(akta kontroli str. 6, 22)

2.18. Odnośnie braku realizacji części zadań oświatowych z uwagi na brak środków finansowych, Burmistrz wyjaśnił, że Gmina realizuje wszystkie zadania oświatowe.

(akta kontroli str. 6, 22)

2.19. Odnośnie sprawowania w latach 2017-2021 przez Urząd nadzoru nad prawidłowością prowadzenia obsługi finansowo-księgowej w obszarze oświaty Burmistrz wyjaśnił m.in., że w latach 2017 - 2019 obsługa finansowo - księgowa placówek oświatowych realizowana była przez pracowników Urzędu, dlatego skarbnik miasta na bieżąco miała możliwość kontrolowania tej obsługi. Z dniem 1 września 2019 roku w każdej placówce utworzono stanowisko głównego księgowego. Prawidłowość wydatkowania przyznanych placówkom środków budżetowych oceniano na podstawie składanych sprawozdań miesięcznych, kwartalnych i rocznych podczas agregowania do systemu Bestia. W grudniu 2020 roku dokonano kontroli prawidłowości rozliczania godzin ponadwymiarowych

nauczycieli w okresie wrzesień - grudzień 2020 roku. Stwierdzono drobne nieprawidłowości w tym zakresie, w wyniku czego szkoły skorygowały naliczone godziny w miesiącu grudniu. Po kontroli Burmistrz wydał zarządzenie nakazujące dyrektorom stosowanie jednolitego systemu rozliczania godzin. W listopadzie 2021 roku zaplanowano w jednej ze szkół kontrolę dochodów własnych i wydatków.

(akta kontroli str. 232, 233, 463, 465, 466)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2017 r. i 2018 r. nie wystąpiono do Rady Miejskiej o zmianę w budżecie Gminy planu dochodów w rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego” do wysokości wynikającej z otrzymanej subwencji oświatowej oraz rezerw.

W wyniku niedokonania zmian:

1) plan dochodów w budżecie³³ Gminy na 2017 r., który był niższy o 16 400,00 zł niż suma części oświatowej rocznej kwoty subwencji ogólnej dla Gminy oraz środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W wyniku powyższego wykonanie dochodów wykazane w rozdziale 75801 sprawozdania Rb-27S za 2017 było wyższe o 16 400,00 zł od planu dochodów po zamianach wykazanego w tym sprawozdaniu;

2) w budżecie³⁴ Gminy na 2018 r. nie zmieniono planu dochodów pomimo obniżenia subwencji oświatowej o 21 038,00 zł.

W wyniku powyższego wykonanie dochodów wykazane w rozdziale 75801 sprawozdania Rb-27S za 2018 r. było niższe o 21 038,00 zł od planu dochodów po zamianach wykazanych w tym sprawozdaniu.

Stosownie do treści art. 30 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁵ projekt uchwały opracowuje organ wykonawczy gminy.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że wynikało to z przeoczenia osoby pełniącej w tym okresie funkcję Skarbnika Miasta

(akta kontroli str. 479, 480, 497, 508-551, 508-551, 561-583)

2. W latach 2017 – 2021 (do 30 września) trzy z pięciu objętych szczegółowym badaniem dotacji dla niesamorządowych przedszkoli i szkoły publicznej przekazano w zaniżonej wysokości. Łączna kwota zaniżeń wyniosła 103 436,84 zł.

Dotyczyło to przekazania:

1) w 2017 r. Niepublicznemu Przedszkolu Specjalnemu „Cypisek” dotacji zaniżonej o 2 262,26 zł, czym naruszono art. 90 ust. 2ca ustawy o systemie oświaty³⁶, zgodnie z którym niepubliczne przedszkola specjalne otrzymywały na każdego ucznia dotację z budżetu gminy w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na takiego ucznia niepełnosprawnego przedszkola w części oświatowej subwencji ogólnej dla gminy. Przekazana dotacja nie stanowiła sumy tych kwot. Przekazano 129 338,60 zł zamiast 131 600,86 zł.

2) w 2018 r. Niepublicznemu Przedszkolu BIM-BAM-BINO dotacji zaniżonej o 73 565,03 zł, czym naruszono art. 16 ust. 1 w związku z 17 ust. 3 ufo.

³³ Uchwała Nr XXXVII/278/17 z dnia 28 grudnia 2017 roku w sprawie zmiany budżetu Gminy Miejskiej na rok 2017 – opublikowana <http://bip.aleksandrowkujawski.pl/uchwala-nr-xxxvii27817-z-dnia-28-grudnia-2017-roku-w-sprawie-zmiany-budzetu-gminy-miejskiej-na-rok-2017/>

³⁴ Ostatnia zmiana: Uchwała Nr III/24/18 z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie zmian budżetu Gminy Miejskiej na rok 2018 – opublikowana <http://bip.aleksandrowkujawski.pl/uchwala-nr-iii2418-z-dnia-28-grudnia-2018-roku-w-sprawie-zmian-budzetu-gminy-miejskiej-na-rok-2018/>

³⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1372.

³⁶ W brzmieniu obowiązującym w 2017 r.

Zgodnie z ogłoszeniem Burmistrza z 2 listopada 2018 r. podstawowa kwota dotacji³⁷ ustalona na podstawie art. 12 ust. 1 ufzo na jedno dziecko miesięcznie w przedszkolu niepublicznym wyniosła 762,14 zł, a powinna wynieść 831,72 zł. Przy obliczeniu PKD według stanu na 30 października 2018 r. zaniżono kwotę wydatków bieżących zaplanowanych na rok budżetowy na prowadzenie przez Gminę przedszkoli o 152 070,00 zł czym naruszono art. 12 ust. 1 ufzo. Do obliczeń należało wziąć wydatki bieżące w kwocie 2 298 832,00 zł, a wzięto w kwocie 2 146 762,00 zł. Ponadto do drugiej aktualizacji PKD przyjęto, że statystyczna liczba uczniów niepełnosprawnych wyniosła łącznie 4,67 uczniów, a było ich faktycznie 5,33 co wiązało się z zaniżeniem sumy iloczynów kwot przewidzianych na rok budżetowy. Przekazano 818 538,05 zł zamiast 892 103,08 zł.

3) przekazania w okresie styczeń – wrzesień 2021 r. Publicznej Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego dotacji zaniżonej o 27 609,55 zł z naruszeniem art. 25 ust. 1 ufzo.

Zaniżenie wynikało z nieprawidłowego obliczenia wskaźnika zwiększającego na 2021 r., którego dokonano z naruszeniem art. 14 ust. 1 ufzo. W Urzędzie do obliczeń przyjęto wskaźnik S_{t-1} ³⁸ równy 5 855 509 zł, a zgodnie z danymi opublikowanymi przez Ministerstwo Edukacji i Nauki³⁹ wskaźnik ten powinien wynieść 5 778 583,26 zł. W wyniku powyższego wskaźnik zwiększający na 2021 r. wyliczony przez pracowników Urzędu wyniósł 1,340 a powinien wynieść 1,358. Przekazano 2 362 514,64 zł zamiast 2 390 124,19 zł.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że:

- różnica pomiędzy dotacją należną a przekazaną niepublicznemu przedszkolu specjalnemu wynikała prawdopodobnie z błędów rachunkowych pracownika;
- w 2018 roku podczas aktualizacji PKD dla przedszkoli błędnie zinterpretowano wydatki wykonane na rzecz przedszkola samorządowego, obniżając je o kwotę otrzymanej dla tego przedszkola dotacji przedszkolnej, czyli kwotę 152 070,00 zł a statystyczną liczbę uczniów niepełnosprawnych przyjęto pomyłkowo;
- obliczenia wskaźnika zwiększającego na 2021 rok dokonano zgodnie z art. 14 ust. 1 ufzo, ponieważ Ministerstwo Edukacji i Nauki zamieściło 12 kwietnia 2021 roku dane do wskaźnika, zgodnie z którymi subwencja do wskaźnika dla Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski wynosiła 5 855 583,26 zł. W 2021 r. aktualizacji dotacji dla placówek prowadzonych przez inne podmioty należało dokonać w miesiącu marcu i tak też zrobiono. Nie przewidziano, że MEN dokona zmiany wskaźnika. Zmiana została dokonana 31 marca 2021 roku bez zamieszczenia lub przesłania do gmin żadnej informacji, że takiej zmiany dokonano. Informację o wysokości wskaźnika zamieszczono na stronie BIP 18 marca 2021 r., nie mając żadnej świadomości, że wskaźnik zostanie przez Ministerstwo Edukacji i Nauki zmieniony. Takie zmiany nie wystąpiły w poprzednich latach. Po wyliczeniu wskaźnika na dany rok nie sprawdzano ponownie danych zamieszczonych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w przekonaniu, że dane podane raz są rzetelne i właściwe.

(akta kontroli str. 480, 481, 483-494, 497, 498, 500-505, 854-860, 863-866, 868-915, 953-980)

NIK wskazuje, że dokonanie zmiany danych po wyliczeniu w 2021 r. wskaźnika zwiększającego nie wpływa, na to że stwierdzony w toku kontroli stan był

³⁷ Dalej: „PKD”.

³⁸ Kwota przewidziana w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego w roku bazowym na prowadzenie przez tę jednostkę szkół danego typu, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, niebędących szkołami specjalnymi, bez uwzględnienia kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na wychowanków internatów w prowadzonych przez tę jednostkę szkołach danego typu, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, niebędących szkołami specjalnymi

³⁹ Opublikowano na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/dane-do-wyliczenia-wskaznika-zwiekszajacego-art-14-ustawy-o-finansowaniu-zadan-oswiatowych-w-2021-r-bez-rezerwy-04-subwencji-oswiatowej> (stan na: 18.11.2021 r.)

nieprawidłowy. Wynikiem zmiany danych już po dokonaniu wyliczeń było otrzymanie przez uprawniony podmiot dotacji niższej niż przysługująca mu na podstawie art. 25 ust. 1 ufzo.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie rzetelnie sporządzano sprawozdania budżetowe Gminy w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe. Sprawozdania jednostkowe Urzędu sporządzano zgodnie z prowadzoną ewidencją księgową, a sprawozdania łączne zawierały dane wynikające ze sprawozdań jednostkowych Urzędu i szkół oraz przedszkola prowadzonych przez Gminę. Objęte szczegółowym badaniem dotacje na zadania oświatowe otrzymane z budżetu państwa wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz dokonano zwrotu niewykorzystanych części dotacji w prawidłowych wysokościach. W przyjętych na lata 2017 – 2021 budżetach Gminy zaplanowano środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli we właściwych wysokościach.

Na podstawie badania pięciu dotacji przyznanych w okresie objętym kontrolą niesamorządowym przedszkolom oraz szkole podstawowej stwierdzono, że przekazywano je oraz rozliczano przy zachowaniu zasad ustalonych w obowiązujących w Gminie uchwałach w sprawie trybu ich udzielania i rozliczania. Stwierdzono jednak nieprawidłowość polegającą na przyznaniu trzech dotacji w zaniżonej wysokości, łącznie o 103,4 tys. zł. Pozytywnie oceniono przeprowadzenie przez pracowników Urzędu kontroli niesamorządowych przedszkoli i szkoły podstawowej w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji oraz pobrania ich w należytej wysokości. W wyniku kontroli Urzędu dotowane podmioty zwróciły 257,9 tys. zł z tytułu wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem lub pobraniem ich w nadmiernej wysokości.

W planach dochodów budżetu Gminy na 2017 i 2018 rok, w rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”, nieprawidłowo wykazano wysokość środków przyznanych w ramach subwencji wraz z rezerwami o odpowiednio 16,4 tys. zł i 21,0 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Występowanie do Rady Miejskiej o wprowadzenie korekt w budżecie Gminy w przypadku zmian w zakresie otrzymanej subwencji oświatowej.
2. Zapewnienie przekazywania niesamorządowym szkołom i przedszkolom dotacji we właściwych wysokościach.
3. Przekazanie Publicznej Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego dotacji w wysokości 27 609,55 zł.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń,

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

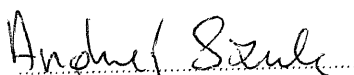
zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

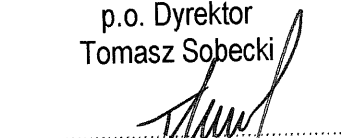
Bydgoszcz, 25 listopada 2021 r.

Kontroler
Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

p.o. Dyrektor
Tomasz Sobecki

.....
podpis

Aleksandrów Kujawski 17-12-2021 r.

Burmistrz Miasta
Aleksandrów Kujawski
ul. Słowackiego 8
87-700 Aleksandrów Kujawski

B.033.44.2021

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12
85-131 Bydgoszcz

dot. LBY.410.021.03.21

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego

Burmistrz Miasta Aleksandrów Kujawski zgłasza zastrzeżenia do wniosku dotyczącego przekazania Publicznej Szkole Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego kwoty 27.609,55 zł, tytułem wyrównania zaniżonej dotacji.

Jak ustalono w toku kontroli, organ dotujący ustalił wysokość wskaźnika zwiększającego na podstawie danych opublikowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w dniu 12 marca 2021 roku. Aktualizacji wskaźnika w roku 2021, należało dokonać w marcu i tak też uczyniono. Tutejszy organ nie mógł przewidzieć, że po publikacji danych przez MEiN nastąpi ich zmiana.

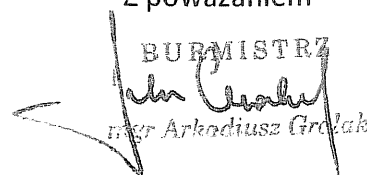
Warto podkreślić, iż korekta danych do obliczenia wskaźnika została dokonana bez jakiegokolwiek informacji ze strony Ministerstwa i polegała na podklejeniu na stronę nowego załącznika z datą 31.03.2021 w pliku.

Brak jest na Biuletynie Informacji Publicznej danych o dokonaniu modyfikacji wpisu, brak jest komunikatu skierowanego do Gmin o dokonanej zmianie. Ponadto materiały do obliczenia wskaźnika nadal widnieją pod datą 12-03-2021 roku (mimo ich późniejszej korekty).

Organ dotujący opiera się wyłącznie na danych publikowanych na rządowej stronie. Zmieniono po publikacji wysokość subwencji przyjętej do obliczenia wskaźnika nie tylko dla Gminy Miejskiej Aleksandrów Kujawski, ale dla większości Gmin w kraju. Taka sytuacja nigdy nie miała miejsca w latach ubiegłych.

W ocenie tut. Organu takie działanie ze strony publikującego dane wywołało błąd w obliczeniach wskaźnika. Nadmieniam jednak, że sam mechanizm wyliczenia był prawidłowy, co ustalono w toku kontroli. Nie jest to jednak działanie zawinione przez organ dotujący i nie powinno wywoływać po jego stronie negatywnych skutków w postaci konieczności wypłacenia wyrównania dotacji.

Z poważaniem

BURMISTRZ

mgr Arkadiusz Grodzak

TR(M)-207
RADCA PRAWNY

mgr Mariusz Matusz